

Innehållet i detta dokument ska arbetas in i överenskommelsen Samverkan kring vuxna med psykisk sjukdom och funktionsnedsättning när denna revideras. Denna tilläggsöverenskommelse upphör då att gälla.

Tilläggsöverenskommelse avseende samverkan kring äldre med psykisk sjukdom och funktionsnedsättning

Målgrupp och avgränsningar

Personer som är 65 år och äldre och som har en psykisk sjukdom eller funktionsnedsättning. Området befinner sig i gränslandet mellan psykiatri, geriatrik, socialpsykiatri, äldreomsorg samt primärvård, vilket ställer höga krav på samverkan mellan olika verksamheter samt på personalens kompetens.

Riktlinjer för utredning och vård av, samt omsorg om, personer med demenssjukdom finns i separata regionala och lokala överenskommelser. Därför omfattar denna överenskommelse inte personer med demenssjukdom.

Syfte och mål

Överenskommelsen om samverkan kring vuxna med psykisk sjukdom och funktionsnedsättning behöver kompletteras eftersom behoven hos äldre är komplexa. Samverkan förutsätter att anhöriga görs delaktiga i vårdplaneringen.

Huvudmännen ska tillsammans komplettera de lokala samverkansöverenskommelser mellan kommunala och landstingsfinansierade verksamheter som beskrivs i samverkan kring vuxna med psykisk sjukdom och funktionsnedsättning (s. 8).

Kompletteringarna ska definiera målgruppen, tydliggöra ansvaret för omsorgen i förhållande till den enskildes behov av vård och insatser, samt ange gemensamma mål och rutiner för samverkan. De lokala samverkansöverenskommelserna bör beskriva vilka insatser som ska göras gemensamt för att öka medarbetarnas kompetens när det gäller att möta målgruppens behov.

Överenskommelsen berör

Landstinget

- primärvård, inklusive primärvårdsrehabilitering och hemsjukvård
- specialiserade psykiatri i öppen- och slutenvård, till exempel äldrepsykiatri
- geriatrik, avancerad sjukvård i hemmet – ASIH
- beroendevården

Kommunen

Förvaltningar i respektive kommun med ansvar för

- socialförvaltningen eller motsvarande
- äldreförvaltningen eller motsvarande.

Samverkansöverenskommelsens innehåll

Fortsatt fokus på samordnad individuell plan, SIP

För att personer som behöver insatser från både hälso- och sjukvården och socialtjänsten ska få sina behov tillgodosedda kan en samordnad individuell plan, SIP, enligt hälso- och sjukvårdslagen, HSL, och socialtjänstlagen, SoL, behöva upprättas efter samtycke från den enskilde (3 f § HSL och 1 kap. 7 § SoL har gemensam lydelse). Planen ska om möjligt upprättas tillsammans med den enskilde och närstående ska ges möjlighet att delta i arbetet om det anses lämpligt och den enskilde inte motsätter sig det.

Av planen ska det framgå

- vilka insatser som behövs
- vilka insatser respektive huvudman ska svara för
- vilka åtgärder som vidtas av någon annan än kommunen eller landstinget
- vem av huvudmännen som har det övergripande ansvaret för planen.

Kommunförbundet Stockholms län och Stockholms läns landsting har utarbetat ett vägledningsmaterial till dem som behöver stöd i arbetet med att utveckla och ta fram en samordnad individuell plan. (Vägledningmaterialet finns att hämta på www.storsthlm.se, sök på Samordnad individuell plan för vuxna och äldre vägledning).

Flexibilitet och anpassade insatser utifrån den enskilde äldres behov av vård och omsorg

Det är viktigt att det finns kontinuitet och sammanhållande insatser även för dem som har fyllt 65 år. Det förutsätter flexibilitet inom och mellan verksamheter samt inom och mellan huvudmännen, exempelvis mellan socialpsykiatri och äldreomsorg eller mellan specialistpsykiatri och primärvård.

Ett annat exempel är att kunna fortsätta med den dagliga sysselsättning som personen har sen tidigare.

Erbjuda samordningsresurser

Huvudmännen åtar sig att erbjuda samordningsresurser som vid behov koordinerar vård och stöd för personer med psykisk sjukdom och funktionsnedsättning.

Det kan också handla om handledning och konsultationer.

Stöd till anhöriga och närstående

Enligt socialtjänstlagen har kommunen en särskild skyldighet att ge stöd till anhöriga och närstående till personer som lider av psykisk sjukdom eller funktionshinder (5 kap. 10 § Socialtjänstlagen).

Båda huvudmännen åtar sig att vid behov ordna anhörigutbildningar.

Patient- och brukarutbildning

Huvudmännen åtar sig gemensamt att inkludera psykisk sjukdom och funktionsnedsättning i de befintliga patient- och brukarutbildningarna för personer 65 år eller äldre.

Uppföljning och indikatorer

Indikatorer för uppföljning kommer att tas fram för överenskommelsen om samverkan kring äldre. I samband med revideringen av överenskommelsen om samverkan kring vuxna med psykisk sjukdom/funktionsnedsättning bör de indikatorer som rör äldres psykiska hälsa införlivas i den reviderade överenskommelsen.